

HISTÒRIA DEL QUADRE DE SANTA ROSALIA (1936-1939)
Emili Mercadé i José

Tots els que tenim la satisfacció d'ésser fills de Torredembarra, recordem, amb més o menys exactitut, la interessant història del quadre de Santa Rosalia.

Ja de molt petitets, escoltàvem atentament les explicacions que l'àvia o la nostra mare ens feien, envers la Santa i que culminà amb l'esmentat Miracle.

Una versió molt encertada, i m'atreveixo a dir que completa sobre el fet, la tenim en el llibret titulat: «**Santa Rosalía Virgen Palermitana**» l'autor del qual, Dr. Rosalino Rovira Oliver, va fer imprimir l'any 1926.

Comença explicant la seva ascendència, línia directa de l'Emperador Carle Magne. El naixement es produeix a Palerm, en data del 6 d'Octubre de 1129. Se li posà el nom de Rosalia, que significava Rosa i Lliri.

Llegim a continuació que Rosalia, descendent de noble llinatge, com hem vist abans, menyspreant les riqueses i delícies de sa casa, ho deixà tot a canvi d'una vida de pobresa, de misèria, en una llóbrega cova de la muntanya de Quisquina. Segueix una llarga explicació de tota la seva vida, penalitats, sofriments i penitències que practicava.

Referent als seus últims moments, llegim textualment del llibret: «La gruta del monte Pellègrino fue la tumba de Rosalia, cuya muerte acaeció, dice Fr. de San Bernardo, el dia 4 de Septiembre de 1160».

El capítol corresponent, explicant el primer contacte amb el quadre diu així: «Noticia del Milagro obrado por Santa Rosalia Virgen Palermitana, en la villa de Torredembarra (Provincia y ARzobispado de Tarragona) el dia 15 de Julio de 1640».

Aquí comença la història molt ben detallada i que d'una manera molt resumida expliquem així: La pesta envaeix el poble; malgrat les pregàries invocades, van morint molts veïns. Aparegué un pelegrí demanant almoïna, en una casa del carrer Ample (on avui hi ha una placa commemorativa).

La mestressa, coneguda per la «Nena Mora», no li pogué fer caritat, explicant-li tot seguit la malaurança que envaïa el poble. Assabentat el pobre home, contestà amb una pregunta... «Haveu invocat a Santa Rosalia?»... Al contestar-li la «Nena Mora» que no i que ni tan sols l'havien sentit anomenar mai... ell digué: «Doncs aneu ràpidament a Tarragona a casa del mercader Llima i a la golfa hi trobareu un quadre de la Santa, porteu-lo tot seguit i pregueu de tot cor». Immediatament el pelegrí desaparegué:

La cosa primera que va fer la bona dona, fou informar al Sr. Rector, el qual no li donà massa importància. No obstant amb la seva bona fe, anà a exposar-ho a l'alcalde qui va creure que, per fer els oportuns aclariments, no s'hi perdria res. La comissió nomenada es presentà a casa del Sr. Llima, qui manifestà desconèixer l'existència de l'esmentat quadre, creient que era un engany.

Per a satisfer als visitants, els permeté regirar la golfa... i quina fou la sorpresa i alegria de tots al trobar-lo enmig de mobles vells.

Comunicada la bona nova al poble, tothom va sortit amb solemne processó a rebre la imatge trobada, l'emoció era inenarrable al veure tot un poble de genolls, cantant i pregant al Déu Tot Poderós. Llegim altre cop del llibret: «Pero antes de que entrase el cuadro en la villa, se elevó de un extremo a otro de la misma una densa nube, como señal de que Dios levantaba la mano del azote y daba por terminada la peste». Els malalts quedaren guarits i pogueren presenciar la processó.

Reconeixent el Miracle realitzat, Torredembarra nomenà Santa Rosalia, Patrona predilecta de la vila. Amb tal motiu, cada any es celebra

la Festa Votiva el 15 de Juliol, únic dia que l'esmentat miraculós quadre és passejat pels carrers del poble, amb acompanyament dels cants d'un emotiu «Villancico», l'autor del qual, Antoni Ruano Zabalet, era l'organista de la parròquia.

En síntesi, fins aquí és el que hi ha escrit del miraculós quadre, mercès a la constància del Dr. Rosalino Rovira Oliver.

No obstant, hi ha quelcom més a afegir-hi, o sigui, fer un annex explicant les vicissituds que passà el quadre en l'època de la nostra guerra civil (1936-1939).

Naturalment no sóc jo, modest aficionat a escriure, qui pot plasmar literàriament els fets esdevinguts. Però si ho intentaré, si més no, emprant aquesta afició el millor possible, per deixar constància d'un fet que és me-reixedor de recordança, ja que forma part de la història que ens ocupa.

A l'iniciar-se la guerra, Espanya quedà dividida en dues zones anomenades: «ROJA» la part republicana i «NACIONAL» o facciosa l'altra. A Catalunya ens tocà, com si d'una rifa es tractés, la ROJA.

No cal enumerar tots els estralls efectuats en els dos bàndols per tal de guanyar la guerra... però sí remarcar que, en el nostre, ens recaigué molta més feina: Destruir, saquejar i cremar les esglésies.

Quan arribà el torn a la Torre, es feren els preparatius com si d'una festa es tractés, s'anuncià inclús l'hora, això donà temps suficient a uns senyors, per tal de salvar de la crema el que pogueren: El Calze, el Copó, el valuós marc de plata del quadre i altres utensilis. El nostre estimat quadre, prèviament als esdeveniments, ja havia estat retirat. Posteriorment es feren diversos escorcolls per cases dubtoses i res fou trobat!...

Acabada la fraticida guerra, tot aparegué i es va restituir en el seu lloc corresponent.

Em plau, aquí, escriure textualment els detalls concrets de la recuperació del nostre famós quadre, tal com la mateixa persona que hi ha intervenir, Rosalia Gibert Gabardós, ho comentà...; és així: «A principis del Gener de 1939, pocs dies abans d'entrar els «NACIONALS»... el meu oncle: Josep Gibert Sellarés, em feu confident del lloc on tenia amagat el quadre de Santa Rosalia... És inenarrable la sorpresa que vaig tenir!...» (Crec aquí convenient inserir el següent: Josep Gibert, conegut popular-

ment per «PAPITU PELLARINGA», barber de professió, pertanyia políticament a E.R.C. i era JUTGE de PAU en aquells moments tan difícils per exercir tal càrrec, com és natural en aquells dies i davant la imminència del perill que representava el quedar-se i ja pensant amb l'exili... cridà la neboda)...

«Aneu al col·legi (Patronat Roig) i en el FEMER que hi ha, caveu profund i trobareu un tub de metall pertanyent a l'orgue de la església, dintre del qual veureu, degudament enrotllat, el quadre de Santa Rosalia... sobretot aneu-hi quan tingueu la certesa que els «NACIONALS» ja s'han establert definitivament, altrament si us descobrissin podrieu passar-ho molt malament».

«Amb aquests bons auspicis i amb la natural inquietud, compartida amb la meua mare, arribà el dia oportú i tan esperat per intentar la troballa... QUINA EMOCIÓ!!!... el cor batejava més del normal!... Per fi, després de cavar bastant profund, sorgí el tub i amb ell naturalment el tan estimat quadre. Què voleu que digui més?... francament, no sé de quina manera pot expressar-se amb paraules, un seguit tan gran d'emocions i alegries».

Cal constatar que el quadre romangué a casa dels pares de Rosalia, fins que retornà a Torredembarra Mossèn JOAQUIM BORONAT, fent-li entrega directament a ell. Millor benvinguda no podia tenir!

Hem d'inserir, aquí, que, quan les circumstàncies del moment aconsellaren a Mossèn Joaquim deixar la parròquia, féu entrega del quadre al Sr. Josep Gual i Gual, qui molt oportunament i per major seguretat el confià al Sr. Gibert. Amb el temps quedà demostrat l'encert del Sr. Gual.

Desconeixem si aquest fet ha quedat enregistrat, creiem que és mereixedor de que en quedi constància; forma part, també, de la història del quadre.

No obstant, valgui aquest petit treball, en el que he posat la bona voluntat i la meua poca sapiència, per tal d'intentar que així sigui.

Concretem!... Mercès, doncs, a Josep Gibert i Sellarés «PAPITU PELLARINGA» avui podem seguir venerant el quadre de la nostra Patrona SANTA ROSALIA.

HO RECORDAREM!!!

Emili Mercadé i José
Torredembarra Gener del 1983

ADVERTIMENT

En el seu dia: 15 de Gener del 1983, van ser presentades còpies a la Parròquia de San Pere Apòstol i Ajuntament de Torredembarra.